

VENTSPILS VALSTPILSĒTAS PAŠVALDĪBAS DOME

Jūras iela 36, Ventspils, LV3601, Latvija, tālr.: 63601100, e-pasts: dome@ventspils.lv

LĒMUMS

Ventspilī

2021. gada 28. oktobrī

Nr. 62
(protokols Nr.11; 2.§)

Par attieksmi pret Saeimas Administratīvi teritoriālās reformas komisijas atbalstīto likumprojektu “Grozījumi Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumā” (Nr. 1171/Lp13) saistībā ar Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada pašvaldību apvienošanu

[1] 2021. gada 1. oktobrī Saeimas Administratīvi teritoriālās reformas komisijas (turpmāk – ATR Komisija) priekšsēdētājs Juris Pūce (Attīstībai/Par!) komisijas vārdā Ventspils valstspilsētas pašvaldības domei ir nosūtījis vēstuli Nr. 142.9/19-4-13/21, aicinot domi iesniegt Ventspils valstspilsētas pašvaldības domes lēmumu, paužot domes attieksmi pret ATR komisijas atbalstīto Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (turpmāk arī – VARAM) sagatavoto likumprojektu “Grozījumi Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumā” (Nr. 1171/Lp13) (turpmāk arī – Likumprojekts).

[2] Ventspils valstspilsētas pašvaldības dome uzskata, ka VARAM sagatavotais Likumprojekts paredz prettiesiskus un nepamatotus Ventspils valstspilsētas pašvaldības iedzīvotāju tiesību ierobežojumus, kas izriet no nepienācīgā kārtā izstrādāta Likumprojekta un konsultāciju ar pašvaldībām juridisko procedūru pārkāpumiem, kā arī Likumprojektā nostiprinātais tiesiskais regulējums nesasniedz administratīvi teritoriālajai reformai izvirzīto leģitīmo mērķi.

Tāpēc Likumprojektā ir nepieciešams izdarīt būtiskus labojumus, novēršot Latvijas Republikas Satversmes 1. un 101. pantā aizsargāto Ventspils valstspilsētas pašvaldības iedzīvotāju tiesību pārkāpumus.

[3] Likumprojekta 1. punkta redakcija paredz, ka pēc 2022. gada 1. janvāra līdz 2025. gada pašvaldību vēlēšanās ievēlētās domes pirmajai sēdei Ventspils valstspilsētas pašvaldība ar Ventspils novada pašvaldību sadarbosies arī pašvaldības mantas apsaimniekošanā, saimnieciskās darbības sekmēšanas, sabiedriskās kārtības nodrošināšanas, sabiedriskā transporta pakalpojumu organizēšanas un bērnu tiesību aizsardzības jomā.

Ventspils valstspilsētas pašvaldības dome uzskata, ka šāds ierosinājums pašvaldībām sadarboties pašvaldības mantas apsaimniekošanā, saimnieciskās darbības sekmēšanas, sabiedriskās kārtības nodrošināšanas, sabiedriskā transporta pakalpojumu organizēšanas un bērnu tiesību aizsardzības jomās ir neskaidrs un vispārīgs, kā arī nav īstenojams bez Ventspils novada

pašvaldības finansējuma. Gan Ventspils valstspilsētas pašvaldībai, gan Ventspils novada pašvaldībai ir savi budžeti. Piemēram, Ventspils valstspilsētā pašvaldības policija ir izveidota 1992. gadā, jo valsts policija nebija spējīga veikt pasākumus iedzīvotāju drošībai un kārtības nodrošināšanai pilsētā. Savukārt, Ventspils novadā pašvaldības policija nav izveidota. Valsts policijas Ventspils iecirknim uz Ventspils novada pagastiem (novada kopējā teritorija ir 2457,56 km², kopējais iedzīvotāju skaits ir 11468 cilv.) ir norīkoti tikai 2 inspektori, kuriem jānodrošina diennakts kārtības uzturēšana, pārkāpumu prevencija pagastos un novadā kopumā. Ņemot vērā iepriekš minēto, Ventspils novadā pilnvērtīgi netiek nodrošināta sabiedriskā kārtības funkcija, jo iztrūkstot pašvaldības policijai nevar nodrošināt kontroli par pašvaldības saistošo noteikumu ievērošanu.

[4] Likumprojekta 2. punkta sadaļā “izteikt 42. punktu šādā redakcijā:” tiek noteikts izveidot jaunu Ventspils novadu ar šādām novada teritorijā ietilpstošām teritoriālām vienībām:

<i>Administratīvā teritorija un tās administratīvais centrs</i>	<i>Tajā ietilpstošās teritoriālās vienības</i>
42. Ventspils novads (Ventspils)	42.1. Ances pagasts 42.2. Jūrkalnes pagasts 42.3. Piltenes pagasts 42.4. Piltenes pilsēta 42.5. Popes pagasts 42.6. Puzes pagasts 42.7. Tārgales pagasts 42.8. Ugāles pagasts 42.9. Usmas pagasts 42.10. Užavas pagasts 42.11. Vārves pagasts 42.12. Ventspils valstspilsēta 42.13. Ziru pagasts 42.14. Zlēku pagasts

Ventspils valstspilsētas pašvaldības dome uzskata, ka Ventspils valstspilsēta, ņemot vērā tās nozīmi starptautiskajā un nacionālajā līmenī, nav ietverama vienotā sistēmā ar Ventspils novada pagastiem un Ventspils novada pilsētu. Valstspilsētas statuss un izmērs nav salīdzināms ar Ventspils novada teritoriālajām vienībām, lai vienlīdzīgi iekļautos kopējā novadā. Tad valstspilsēta būtu jāsadala tās mazākajās teritoriālajās vienībās, piemēram Čikstiņciems, Dampeļi, Gāliņciems, Jaunpilsēta, Jukumciems, Jāņciems, Kantsonciems, Karātavu lauki, Kaušķuļciems, Krievlauki, Krēķciems, Kurpniekciems, Lidlauka rajons, Maurciems, Mācītājplacis, Ostgals, Packule, Pilsētas centrs, Pārventa, Sarkanmuižas lauki, Sarkanā tilta rajons, Staldzene, Strīķu ciems, Vasarnīcu rajons, Vecpilsēta, Zaķciems, Žāžciems. Tomēr, šāda pieeja ir nekorekta un iedzīvotāju interesēm neatbilstoša.

Ventspils valstspilsētas pašvaldības dome norāda, ka šāds ierosinājums izveidot jaunu Ventspils novadu ir prettiesisks, jo tas pārkāpj Ventspils valstspilsētas iedzīvotāju tiesības piedalīties pašvaldības darbā, kas izriet no turpmāk norādītā faktiskā un juridiskā pamatojuma:

2019. gada 21. martā Saeima pieņēma paziņojumu “Par administratīvi teritoriālās reformas turpināšanu” (turpmāk - Saeimas paziņojums), tādējādi informējot Latvijas sabiedrību, ka Saeima ir *“ nolēmusi turpināt 1998. gadā iesāktu teritoriālo reformu un līdz 2021. gadam izveidot ekonomiski attīstīties spējīgas administratīvās teritorijas ar vietējām pašvaldībām, kas spēj nodrošināt tām likumos noteikto autonomo funkciju izpildi salīdzināmā kvalitātē un pieejamībā un sniedz iedzīvotājiem kvalitatīvus pakalpojumus par samērīgām izmaksām ”*.

Ventspils valstspilsētas pašvaldības dome pauž viedokli, ka piedāvājums veidot jaunu Ventspils novadu nesasniedz Saeimas paziņojumā vietējai administratīvi teritoriālajai reformai izvirzīto leģitīmo mērķi, jo šāds piedāvājums ir sagatavots bez atbilstoša teorētiska un praktiskā funkcionālā pamatojuma. Piedāvājums veidot jaunu Ventspils novadu netiek balstīts uz Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada autonomo funkciju izpildes pētījumiem un tās pārvaldības sistēmisku analīzi, kā arī nav veikta objektīva Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada pašvaldību sniegto pakalpojumu izpēte. Savukārt šādu pētījumu neesamība nerada pārliecību par jaunā Ventspils novada pašvaldības iedzīvotājiem sniegto pakalpojumu organizācijas uzlabojumiem un īstenībā tas paredz Ventspils valstspilsētas pašvaldības iedzīvotājiem sniegto pakalpojumu skaita samazinājumu, kā arī pakalpojumu sadārdzinājumu un to izpildes kvalitātes kritumu. Turklāt no Likumprojekta anotācijas izriet, ka papildus finansējums pakalpojumu standartu saglabāšanai jaunveidojamā Ventspils novadā nav paredzēts.

Papildus tam jauna Ventspils novada administratīvās teritorijas izveide būtiski pārkāpj Latvijas Republikas Satversmes 116. pantā noteiktās konstitucionālās vērtības – Ventspils valstspilsētas iedzīvotāju tiesības piedalīties pašvaldības darbā un administratīvi teritoriālās reformas norisē, kā arī apdraud Ventspils valstspilsētas un arī Ventspils novada pašvaldību iedzīvotāju drošību, labklājību un tikumību, ievērojot valstspilsētu un novadu pašvaldību atšķirīgās pārvaldības īpatnības.

Piedāvājums veidot jaunu Ventspils novadu iznīcina unikālo Ventspils kā valstspilsētas iedzīvotāja kultūrvēsturisko identitāti un daudzus gadsimtus veidojošās un pastāvējušās Ventspils pilsētas pārvaldības tradīcijas, tādējādi pārkāpjot Ventspils valstspilsētas iedzīvotāju pašnoteikšanās un unikālās ventspilnieku kultūras pastāvēšanas tiesības. Tāpat, piedāvājums pārkāpj labas pārvaldības un subsidiaritātes principus, kas ietver prasības par pārdomātu un iedzīvotājiem pieejamu, sistēmiski organizētu un līdzsvarotu valsts administratīvo teritoriju izveidi un pakalpojumu pieejamību.

[5] Lai noskaidrotu Ventspils pilsētas un Ventspils novada iedzīvotāju attieksmi pret plānoto pilsētas un novada apvienošanu, SIA “Pētījumu centrs SKDS” 2019. gada novembrī-decembrī veica iedzīvotāju aptauju. Iedzīvotāju aptaujā piedalījās 600 Ventspils pilsētā dzīvojošie, no kuriem tikai 29% piekrīt (pilnībā vai drīzāk) Ventspils pilsētas pašvaldības un Ventspils novada pašvaldības apvienošanai vienā pašvaldībā, un 400 Ventspils novadā dzīvojošie, no kuriem tikai 33% piekrīt (pilnībā vai drīzāk) pašvaldību apvienošanai vienā pašvaldībā. Informācija par iedzīvotāju aptaujas rezultātiem tika prezentēta Saeimas ATR komisijas 2020. gada 7. februāra sēdē.

Nemot vērā, ka līdz šim brīdim, VARAM un Ministru kabinets nav sniedzis atbildes un skaidrojumus uz iedzīvotāju aptaujā sniegto negatīvo attieksmi pret Ventspils pilsētas un Ventspils novada apvienošanu, Ventspils valstspilsētas pašvaldības domes rīcībā nav jaunu argumentu par labu administratīvi teritoriālajai reformai un iedzīvotāju viedokļa maiņai.

[6] Ventspils pilsētas dome 2019. gada 13. septembrī pieņēma lēmumu Nr. 86 (prot. Nr. 16, 1.§) “Par būtiskiem pārkāpumiem Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas piedāvātās administratīvi teritoriālās reformas virzībā un jauna Ventspils novada izveidē”, kurā, to attiecīgi motivējot, tika norādīts, ka administratīvi teritoriālās reformas virzīšanas procesā VARAM nav ievērojusi Latvijas Republikas Satversmes 1. un 101. pantu, Eiropas Vietējo pašvaldību hartas 5. pantu un Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10. pantu un tādējādi ir pārkāptas Ventspils pilsētas pašvaldības un tās iedzīvotāju tiesības konsultēties par pilsētas administratīvo robežu grozīšanu. Vienlaikus Ventspils pilsētas dome šajā lēmumā pieprasīja VARAM izpildīt Saeimas 2019. gada 21. martā paziņojumā “Par administratīvi teritoriālās reformas turpināšanu” uzdoto uzdevumu, par konceptuālo ziņojumu par administratīvi teritoriālo iedalījumu, konsultēties ar Ventspils pilsētas pašvaldību, ievērojot Eiropas Vietējo pašvaldību hartas 5. pantu un respektējot Ventspils pilsētas pašvaldības iedzīvotāju konstitucionālās tiesības piedalīties pašvaldības darbā.

[7] Ventspils pilsētas dome 2019. gada 13. septembrī pieņēma lēmumu Nr. 87 (prot. Nr. 16, 2. §) “Par būtiskiem pārkāpumiem Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumprojekta izstrādē”, kurā, balstoties uz Ventspils pilsētas domes 2019. gada 13. septembra lēmumu Nr. 86 (prot. Nr. 16, 1. §) “Par būtiskiem pārkāpumiem Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas piedāvātās administratīvi teritoriālās reformas virzībā un jauna Ventspils novada izveidē”, tika secināts, ka “nav izpildīts Saeimas 2019. gada 21. marta paziņojumā “Par administratīvi teritoriālās reformas turpināšanu” ietvertais uzdevums Ministru kabinetam pēc konceptuālā ziņojuma par administratīvi teritoriālo iedalījumu sagatavošanas un konsultācijām ar pašvaldībām, saskaņā ar Eiropas vietējo pašvaldību hartas 5. pantu, izstrādāt likumprojektu par administratīvām teritorijām un apdzīvotām vietām, jo: 1) konceptuālā ziņojuma “Par administratīvi teritoriālo iedalījumu” projektā ietvertais risinājums par jauna Ventspils novada izveidi nav pamatots, kā arī ziņojumā piedāvātā administratīvi teritoriālo iedalījumu sagatavošana ir bijusi pavisma un sagatavotais ziņojums ir nekvalitatīvs un objektīvai situācijai neatbilstošs; 2) ar Ventspils pilsētas pašvaldību nav notikušas konsultācijas saskaņā ar Eiropas vietējo pašvaldību hartas 5. pantu”. Ievērojot minēto, Ventspils pilsētas dome aicināja Ministru prezidentu Artūru Krišjāni Kariņu (Jaunā Vienotība) uzdot atbildīgajam ministram atsaukt 2019. gada 29. augusta Valsts sekretāru sanāksmē izsludināto Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumprojektu un rīkot konsultācijas ar Ventspils pilsētas pašvaldību saskaņā ar Eiropas Vietējo pašvaldību hartas 5. pantu, precīzi izpildot Saeimas 2019. gada 21. marta paziņojumā “Par administratīvi teritoriālās reformas turpināšanu” nolemtu.

[8] Ventspils pilsētas dome 2019. gada 12. decembrī pieņēma lēmumu Nr.125 (prot. Nr. 22, 1. §) “Par Saeimas pirmajā lasījumā pieņemto likumprojektu “Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likums” (Nr. 462/Lp13) un Ventspils pilsētas domes aicinājumu Saeimai lemt par Ventspils pilsētas kā republikas pilsētas administratīvās teritorijas statusa saglabāšanu”, kurā tika norādīts, ka Saeimas pirmajā lasījumā pieņemtais likumprojekts “Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likums” paredz prettiesiskus un nepamatotus Ventspils pilsētas pašvaldības iedzīvotāju tiesību ierobežojumus, kas izriet no nepienācīgā kārtā izstrādāta likumprojekta un konsultāciju ar pašvaldībām juridisko procedūru pārkāpumiem, kā arī likumprojektā nostiprinātais tiesiskais regulējums nesasniedz administratīvi teritoriālajai reformai izvirzīto leģitīmo mērķi.

[9] Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma pielikumā ir noteikts, ka ir šādas administratīvās teritorijas – Daugavpils valstspilsētas pašvaldība, Jelgavas valstspilsētas

pašvaldība, Jūrmalas valstspilsētas pašvaldība, Liepājas valstspilsētas pašvaldība, Rēzeknes valstspilsētas pašvaldība, Rīgas valstspilsētas pašvaldība un Ventspils valstspilsētas pašvaldība. Likumprojekts paredz šādu jaunu novadu izveidošanu:

- 1) Daugavpils novads ar administratīvo centru Daugavpils valstspilsēta;
- 2) Jelgavas novads ar administratīvo centru Jelgavas valstspilsēta;
- 3) Liepājas novads ar administratīvo centru Liepājas valstspilsēta;
- 4) Rēzeknes novads ar administratīvo centru Rēzeknes valstspilsēta;
- 5) Ventspils novads ar administratīvo centru Ventspils valstspilsēta.

Ventspils valstspilsētas pašvaldības dome uzskata, ka Likumprojekta izstrādātāji ir piemērojuši selektīvu pieeju un pārkāpuši vienlīdzības principu, nepamatoti nolemjot par atsevišķu valstspilsētu (Daugavpils, Jelgava, Liepāja, Rēzekne un Ventspils) administratīvo teritoriju statusa atņemšanu. Salīdzinājumam šāds statuss tiek saglabāts Rīgas un Jūrmalas valstspilsētu administratīvajām teritorijām. Tas noticis neskatoties uz to, ka, piemēram, Ministru kabineta 2019. gada 14. maija informatīvajā ziņojumā "Par sabiedriskai apspriešanai izvirzāmo administratīvi teritoriālā iedalījuma modeli" ir konstatēts, ka pašreiz sadarbība starp Rīgu un Pierīgas pašvaldībām būtiskajās jomās ir vāja un fragmentēta gan no teritoriālā, gan nozaru viedokļa.

2021. gada 13. septembrī VARAM ieskatā notika konsultācijas ar Ventspils novada domes, Dienvidkurzemes novada domes, Liepājas valstspilsētas pašvaldības domes un Ventspils valstspilsētas pašvaldības domes deputātiem par Liepājas novada apvienoto administratīvo teritoriju un Ventspils novada apvienoto administratīvo teritoriju. Konsultāciju pamatā bija VARAM secinājums, ka no Satversmes tiesas 2021. gada 12. marta sprieduma lietā Nr. 2020-37-0106 "Par Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma pielikuma "Administratīvās teritorijas, to administratīvie centri un teritoriālā iedalījuma vienības" 11.2., 13.8., 13.9., 19.18., 19.20., 39.1., 39.8., 39.9., 39.12., 39.19., 39.21., 39.22., 41.14., 41.15., 41.18., 41.22. un 41.23. apakšpunkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1. un 101. pantam, Eiropas vietējo pašvaldību hartas 4. panta trešajai un sestajai daļai, kā arī 5. pantam" (turpmāk – ST spriedums) šķietami izriet Saeimas pienākums lemt par Ventspils valstspilsētas pašvaldības un Ventspils novada pašvaldības administratīvo teritoriju apvienošanu.

Ventspils valstspilsētas pašvaldības dome uzskata, ka no ST sprieduma neizriet Saeimas pienākums līdz šā gada beigām lemt par steidzamu un nepārdomātu Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada pašvaldību administratīvo teritoriju apvienošanu.

Ventspils valstspilsētas pašvaldības dome atkārtoti konstatē selektīvas pieejas piemērošanu, pārkāpjot vienlīdzības principu. Piemēram, šobrīd ar Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumu ir izveidota Saulkrastu novada pašvaldības administratīvā teritorija, kurā nav reģionāla vai nacionāla līmeņa attīstības centra, pieļaujot turpmāk diskusijās šādu centru šajā administratīvajā teritorijā nolemt. Savukārt Likumprojektā ir piedāvāts vienādā situācijā esošo Ventspils novadu apvienot ar Ventspils valstspilsētu. Informējam, ka saskaņā ar Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes datiem uz 2021. gada 1. janvāri Saulkrastu novadā ir deklarēti 10 003 iedzīvotāji, Ventspils novadā – 11 468 iedzīvotāji. Ņemot vērā Saulkrastu novada iedzīvotāju migrācijas datus, Saulkrastu novada attīstības centrs ir Rīga. Tomēr, Saulkrastu novads saglabā savu patstāvību un netiek apvienots ar Rīgas pilsētu, bet Ventspils novadam šāda iespēja netiek dota.

[10] Ventspils valstspilsētas pašvaldības dome konstatē šādu Saeimas nekonsekvento rīcību, lemjot par Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada apvienošanu:

- 1) Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma Pārejas noteikumu 29.punktā ir noteikts, ka *Ministru kabinets reizi četros gados, sākot ar 2022. gadu, līdz 1. maijam iesniedz Saeimai ziņojumu par izmaiņām pašvaldību un administratīvo reģionu sociālekonomiskajā situācijā. Ziņojumā ietverams arī administratīvi teritoriālās reformas rezultātā radušos ieguvumu un zaudējumu vērtējums. Pirmajā no ziņojumiem papildus iekļauj izvērtējumu un pētījumos balstītu informāciju par Saulkrastu novada attīstības potenciālu un sniedz izvērtējumu par potenciāliem reģionālas nozīmes attīstības centriem Ventspils, Rēzeknes, Augšdaugavas, Saulkrastu, Varakļānu, Dienvidkurzemes un Jelgavas novadā.*
- 2) VARAM 2021.gada 21.septembrī izsludināja iepirkumu “Izvērtējums par administratīvi teritoriālās reformas ietekmi uz pašvaldību kapacitāti un pašvaldību un administratīvo reģionu sociālekonomisko situāciju”. Iepirkuma Tehniskajā specifikācijā ir norādīta šāda informācija:
 - a) izvērtējums par administratīvi teritoriālās reformas ietekmi uz pašvaldību kapacitāti un pašvaldību un administratīvo reģionu sociālekonomisko situāciju būs pamats tālākai rīcībpolitikai attiecībā uz administratīvi teritoriālo iedalījumu un reģionālas attīstības atbalsta pasākumiem, kā arī Latvijas nākotnes stratēģiskajiem uzstādījumiem telpiskās attīstības perspektīvai un reģionālajai attīstībai.
 - b) Pirmo ziņojumu jāsagatavo 2022. gadā, kad kopš jauno pašvaldību darbības uzsākšanas nebūs apritējis gads. Līdz ar to tajā ir iespējams koncentrēties uz īstermiņa ieguvumiem tādās jomās kā pašvaldību budžeta apjoms, attīstības plānošanas prioritātes, pašvaldības administrācijas struktūra un pakalpojumu sniegšanas tīkls.
 - c) Lai varētu identificēt un plānot nepieciešamos precizējumus administratīvi teritoriālajā iedalījumā, nepieciešams arī vērtējums par attīstības centru tīkla perspektīvu un pašvaldībām nepieciešamo budžeta kapacitāti, lai tās spētu pilnvērtīgi nodrošināt funkciju izpildi un savas teritorijas attīstību.
- 3) Saeimas ATR komisija 2021.gada 1.oktobrī pieņēma lēmumu 1.lasījumā atbalstīt Likumprojektu, neskatoties uz to, ka ziņojums par izmaiņām pašvaldību un administratīvo reģionu sociālekonomiskajā situācijā sagatavošana tiks sagatavots tikai 2022.gadā.
- 4) 2021.gada 8.oktobrī notika iesniegto iepirkuma “Izvērtējums par administratīvi teritoriālās reformas ietekmi uz pašvaldību kapacitāti un pašvaldību un administratīvo reģionu sociālekonomisko situāciju”. piedāvājumu atvēršana.

Nemot vērā iepriekš minēto, Ventspils valstspilsētas pašvaldības dome uzskata, ka šobrīd nav objektīvs un pētījumos balstīts pamats lemt par jebkādam minēto administratīvo teritoriju izmaiņām, protams, ja neskaita ST spriedumā precīzi nosauktās teritorijas.

Ja Saeima, 2020. gada 10. jūnijā pieņemot Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumu, uzskatīja, ka no jauna izveidotais Saulkrastu novads ar iedzīvotāju skaitu 10 tūkst. ir spējīgs nodrošināt novada teritorijas ilgtspējīgu ekonomisko attīstību, tad Ventspils valstspilsētas pašvaldības dome uzskata, kā arī esošais Ventspils novads ar iedzīvotāju skaitu 11,5 tūkst. cilvēku bez apvienošanas ar Ventspils valstspilsētu ir spējīgs to izdarīt.

Saskaņā ar Ventspils novada attīstības programmu 2020.-2026. gadam, kā “*vietējās nozīmes attīstības centri veidojas Ugāles ciems un Piltenes pilsēta, kas spēj iedzīvotājus nodrošināt ar vietēja līmeņa centram atbilstošo pakalpojumu minimumu un darbavietām*”. Saskaņā ar Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes datiem uz 2021. gada 1. janvāri Ugāles pagastā

ir deklarēti 2 019 iedzīvotāji. *“Salīdzinot datus pa pagastiem, redzams, ka Ugāles pagasta ciemos dzīvo 83% no visiem pagasta iedzīvotājiem, kas ir augstākais rādītājs starp pagastiem. Ugāles pagasts ir viena no ekonomiski attīstītākajām teritorijām. Šajā pagastā ir koncentrējušies skaitliski vairāk lielāko novada uzņēmumu. Galvenie ekonomiskās vides veidotāji Ugāles pagastā ir mežizstrādes, apstrādes rūpniecības, jauktās lauksaimniecības uzņēmumi. Ugāles pagasts ir viens no līderiem pēc radītās pievienotās vērtības Ventspils novadā. Ugāle ieņem centra lomu tuvējā apkārtnē un izdevīgs ir novietojums uz valsts galvenā autoceļa A10 “Ventspils-Rīga”. Ugāles pagastā ir visvairāk nodarbināto personu. Ugāle jau vēsturiski ir bijis vietējās nozīmes centrs, uz kuru braukuši mācīties no apkārtējiem pagastiem. Ugālē ir vienīgā vidusskola novadā, arī vienīgā Mūzikas un mākslas skola, izveidots jauns sporta centrs. Ugāle ir starptautiski pazīstama ar savām tradīcijām un sasniegumiem velotriālā. Ugāles pagastā ir izbūvēta velo un mototriāla trase, kas piemērota dažāda mēroga sacensību organizēšanai. 2018. gada vidū Latvijā darbu uzsācis elektromobiļu ātrās uzlādes staciju tīkls ar vairāk kā 70 stacijām, ko uztur VAS “Ceļu satiksmes drošības direkcija”. Viena stacija ierīkota Ugālē. Daudzdzīvokļu māju energoefektivitātes pasākumi visaktīvāk līdz šim īstenoti Ugālē. Lai padarītu Ugāli pievilcīgāku un interesantāku gan pašiem ugālniekiem, gan viesiem, 2011. gadā tika dibināta biedrība “Ugāles attīstība”. Biedrības pārstāvji tiekas reizi mēnesī Ugāles bibliotēkā, lai kopīgi diskutētu par dažādām iespējām stiprināt Ugāli, balstoties uz tās bagāto vēsturi, meklēt veidus, kā ļaut šim pagastam turpināties, attīstīties, kā arī aktīvi iesaistās dialogā ar pašvaldību, paužot savas nepieciešamības un viedokli dažādos ar Ugāles pagastu saistītos sabiedriskās un saimnieciskās dzīves jautājumos. Kopš 2014.gada no 12 Ventspils novada pagastiem visvairāk līdzekļu ieguldīts Ugāles pagastā (teju 5 milj. EUR)”¹.*

Nemot vērā, ka Ventspils novada pašvaldība ir veikusi pašvērtējumu un novērtējusi Ugāles pagasta potenciālu ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanai, Ventspils valstspilsētas pašvaldības dome pauž viedokli, ka Ventspils novadā ir iespējams izveidot attīstības centru.

[11] VARAM konsultācijās prezentēja vairākus iespējamās rīcības, kas paredzētu Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada pašvaldību administratīvo teritoriju apvienošanu, variantus. Šo variantu pamatojošie dokumenti Ventspils valstspilsētas pašvaldībai iepriekš netika nosūtīti, ja neskaita vienu dokumentu “Pašvaldību profils Apvienotais Ventspils novads”, kas konsultācijās pat netika apspriests. Tāpat ar Ventspils valstspilsētas pašvaldību netika arī apspriesta precīza Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma grozījumu redakcija.

[12] Papildus tam konsultāciju laikā Ventspils valstspilsētas pašvaldības pārstāvji uzdeva jautājumus par VARAM priekšlikumiem, bet nesaņēma uz tiem atbildes. Konsultācijās VARAM sagatavotajiem materiāliem tika norādītas būtiskas faktu neprecizitātes un trūkumi, kas šobrīd neļauj izdarīt pareizos secinājumus par Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada pašvaldību administratīvo teritoriju apvienošanu un tās ieguvumiem.

[13] Pēc Ventspils valstspilsētas pašvaldības domes provizoriskiem aprēķiniem, apvienojot Ventspils valstspilsētu ar Ventspils novadu, papildus ir nepieciešami vairāk nekā 44 milj. EUR pašvaldībā pieejamo pakalpojumu nodrošināšanai pilsētas un novada iedzīvotājiem, t.sk:

¹ Ventspils novada attīstības programma 2020.-2026.gadam

- 1) Ventspils novada pašvaldībai pieder autoceļi 850,57 km garumā, t.sk. 654,39 km jeb 77% ir grants ceļi, 52,03 km jeb 6% ir asfalta segums un 144,08 km jeb 17% ir bezseguma ceļi. Lai Ventspils novada un Ventspils pilsētas iedzīvotājiem būtu iespējas izmantot vienādi kvalitatīvi uzturētus ceļus, nepieciešams veikt Ventspils novada ceļu uzturošo remontu un nodrošināt to uzturēšanu līdzīgā kvalitātē kā tas tiek veikts Ventspils pilsētā. Lai to nodrošinātu, kā arī ņemot vērā ikgadējo valsts mērķdotāciju Ventspils novadam, nepieciešams papildus finansējums teju 2 milj. EUR gadā. Lai atjaunotu vismaz 10% no Ventspils novada asfalta autoceļu seguma, būtu nepieciešami kapitālieguldījumi teju 1 milj. EUR apmērā.
- 2) Ventspils novadam ir vairāk kā 100 dažāda izmēra tiltu, kas faktiski netiek uzturēti un vairāki ir avārijas stāvoklī. Lai veiktu tiltu remontu, ir jāveic ekspertu apsekojums un nepieciešami kapitālieguldījumi vismaz 5 milj. EUR apmērā. Savukārt, lai nodrošinātu tiltu uzturēšanu gadā būs nepieciešami 0,1 milj. EUR.
- 3) Lai nodrošinātu Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada iedzīvotājus ar vienādiem sociālajiem pabalstiem, kādi tie tiek sniegti gan pilsētā gan novadā, ir nepieciešams papildus finansējums teju 1 milj. gadā.
- 4) Lai sakārtotu sporta infrastruktūru Ventspils novadā, būtu nepieciešami kapitālieguldījumi teju 3 milj. EUR apmērā.
- 5) Lai uzlabotu ūdenssaimniecības pakalpojumu kvalitāti Ventspils novadā, ir nepieciešams papildus finansējums teju 4 milj. EUR.
- 6) Ventspils novada ūdenssaimniecības tarifi līdz šim netika vērtēti Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijā, tos apstiprina atbilstoši novada pašvaldības noteiktai metodikai. Novada pašvaldība aprēķina atšķirīgus ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojuma tarifus nošķirtiem ūdensvada un kanalizācijas tīkliem. Pašreiz ūdenssaimniecības pakalpojumi patērētājiem tiek dotēti no Ventspils novada pašvaldības budžeta un norēķinos piemērojas samazināti tarifi. Ja esošie norēķinos piemērotie tarifi tiek izlīdzināti un dotēti no pašvaldības puses, nepieciešamais dotācijas apmērs izlīdzinātajam tarifam 0,3 milj. EUR.
- 7) Kopējā Ventspils novada aizņēmuma atlikusī summa uz 2019. gada 1. janvāri sastāda 17,5 milj. EUR jeb 1 498 EUR uz vienu Ventspils novada iedzīvotāju. Ņemot vērā pieejamos datus Valsts kases sistēmā, redzams, ka Ventspils novadam no gada uz gadu kredītsaistību atmaksai no budžeta līdzekļiem nepieciešams novirzīt arvien lielāku līdzekļu apjomu, no 0,85 milj. EUR 2014. gadā (66 EUR uz vienu Ventspils novada iedzīvotāju) līdz 1,32 milj. EUR 2019. gadā (113 EUR uz vienu Ventspils novada iedzīvotāju). Saistību apmērs Ventspils pilsētas un Ventspils novada pašvaldībām atšķiras aptuveni 9 reizes. Lai nodrošinātu Ventspils novada pašvaldības uzņemto saistību segšanai, papildus ir nepieciešams finansējums vairāk nekā 25 milj. EUR (papildus 661 EUR uz vienu Ventspils valstspilsētas iedzīvotāju).

Neskatoties uz augstāk minētājām aktuālajām vajadzībām, katru gadu, izstrādājot nākošā gada valsts budžetu, tiek pieņemti politiski lēmumi par vietējo pašvaldību vajadzībām novirzāmā finansējuma apmēru. Piemēram, izstrādājot 2021. gada valsts budžetu, pašvaldību budžetos ieskaitāmo iedzīvotāju ienākuma nodokļa daļa tika samazināta esošajiem 80% uz 75%. Rezultātā Ventspils valstspilsētas pašvaldība iegūs aptuveni par 2 milj. EUR mazāk nodokļu ieņēmumu gadā. Ņemot vērā, ka ES līdzfinansējums pašvaldībām projektu īstenošanai vidēji ir 85% no attiecināmām izmaksām, tad pašvaldības zaudējumi 7 gadu laika periodā, t.i. 2021.-2027. gadā, varētu būt 100 milj. EUR apmērā nepiesaistītos projektos.

Ventspils valstspilsētas pašvaldības domei nav skaidrs, vai tiks paredzētas valsts mērķdotācijas vai pašvaldību izlīdzināšanas fonda darbības nosacījumu izmaiņas izlīdzināto pašvaldību pakalpojumu nodrošināšanai.

[14] Ievērojot samērīguma principu, Ventspils valstspilsētas pašvaldības dome ir iepazinusies, pilnībā atbalsta un aicina Saeimu, t.sk. Saeimas Administratīvi teritoriālās reformas komisiju, ievērot Ventspils novada domes 2019. gada 22. augusta lēmumā “Par attieksmes izteikšanu administratīvi teritoriālās reformas jautājumā un publiskas vēstules nosūtīšanu” (sēdes protokols Nr. 47, 1. §) izteikto aicinājumu ievērot Ventspils novada pašvaldības iedzīvotāju tiesības turpināt pašvaldības darbu esošajās Ventspils novada robežās, kā arī Ventspils novada domes 2019. gada 28. novembra lēmumā “Par likumprojektu “Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likums”” (sēdes protokols Nr. 53, 14. §) nolemto, ka piedāvājums veidot jaunu Ventspils novadu “ir uzskatāms par prettiesisku, nepamatotu un Ventspils novada iedzīvotāju interesēm neatbilstošu”.

[15] Latvijas attīstības plānošanas dokumentā “Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam” (LIAS 2030) Ventspils pilsētai ir noteikts Baltijas jūras reģiona līmeņa attīstības centra statuss un nacionālas nozīmes attīstības centra statuss. Ventspils, kā viens no Baltijas jūras reģiona līmeņa attīstības centriem, pilda starptautiskas nozīmes attīstības centra lomu transnacionālajā un pārrobežu sadarbībā. Saskaņā ar LIAS 2030, Ventspilij, balstoties uz pilsētas loģistikas un multimodālo transporta pakalpojumu nodrošinājumu, izglītības iespējām, zinātnes un pētniecības potenciālu, ir iespēja kļūt par inovāciju, augstas pievienotās vērtības rūpniecības un inženierozaru (īpaši elektronikas, informācijas un komunikāciju tehnoloģiju jomā), kā arī loģistikas un tranzīta attīstības centru Baltijas jūras reģionā. LIAS 2030 ir noteikts, ka ilgtermiņā jāattīsta policentriska apdzīvojuma struktūra. Īstenojot valsts teritorijas policentriskas attīstības modeli, jāpalielina nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centru potenciāls un pilsētu loma. Viens no būtiskākajiem īstenojamajiem attīstības virzieniem ir attīstības centru (pilsētu) – reģionu attīstības virzītājspēka – potenciāla un konkurētspējas paaugstināšana atbilstoši to resursiem un prioritātēm, veidojot pievilcīgu pilsētvidi gan iedzīvotājiem, gan investoriem.

Ventspils valstspilsētas pašvaldības dome uzskata, ka, apvienojot Ventspils valstspilsētu un Ventspils novadu, tiks apdraudēts LIAS 2030 mērķis, kur Ventspils ir izglītības (piemēram, Ventspils Augstskola, Ventspils Tehnikums, Ventspils Mūzikas vidusskola, Ventspils Digitālais centrs), inovāciju (piemēram, Ventspils Augsto tehnoloģiju parks, Ventspils Starptautiskais Radioastronomijas Centrs, Zinātnes un inovāciju centrs), augstas pievienotās vērtības rūpniecības (piemēram, HansaMatrix Ventspils, Bucher Municipal, Bio-Venta) un inženierozaru (īpaši elektronikas, informācijas un komunikāciju tehnoloģiju jomā - Azeron), kā arī loģistikas un tranzīta attīstības centrs Baltijas jūras reģionā.

[16] Pamatojoties uz iepriekš minēto, kā arī Latvijas Republikas Satversmes 1. un 101. pantu, Eiropas Vietējo pašvaldību hartas 5. pantu, likuma “Par pašvaldībām” 3. pantu un 21. panta pirmās daļas 4. punktu, 2019. gada 21. marta Saeimas paziņojumu “Par administratīvi teritoriālās reformas turpināšanu”, Eiropas Padomes Ministru Komitejas rekomendācijās dalībvalstīm par vietējo un reģionālo iestāžu robežu un/vai struktūras reformu procesiem un Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (OECD) rekomendācijās par labu sabiedrisko konsultāciju praksi ietverto labas pārvaldības principu, kā arī taisnīguma, vienlīdzības, samērīguma, subsidiaritātes un tiesiskās paļāvības principiem,

Ventspils valstspilsētas pašvaldības dome

nolemj:

1. Atzīt, ka Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas sagatavotais Likumprojekts “Grozījumi Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumā” (Nr. 1171/Lp13) paredz nepamatotus Ventspils valstspilsētas pašvaldības iedzīvotāju tiesību ierobežojumus, kas izriet no nepienācīgā kārtā izstrādāta Likumprojekta un konsultāciju ar pašvaldībām juridisko procedūru pārkāpumiem, kā arī Likumprojektā nostiprinātais tiesiskais regulējums nesasniedz administratīvi teritoriālajai reformai izvirzīto leģitīmo mērķi. Tāpēc Likumprojektā ir nepieciešams izdarīt būtiskus labojumus, novēršot Latvijas Republikas Satversmes 1. un 101. pantā aizsargāto Ventspils valstspilsētas pašvaldības iedzīvotāju tiesību pārkāpumus.

2. Atzīt Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas sagatavotā likumprojekta “Grozījumi Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumā” (Nr. 1171/Lp13) pielikumā “Administratīvās teritorijas, to administratīvie centri un teritoriālā iedalījuma vienības – novada pilsētas un novada pagasti” esošās tabulas 42. punkta piedāvāto redakciju par jauna Ventspils novada administratīvās teritorijas izveidi par prettiesisku, nepamatotu un Ventspils valstspilsētas iedzīvotāju interesēm neatbilstošu.

3. Neatbalstīt ieceri par jaunas Ventspils novada administratīvās teritorijas izveidošanu apvienojot Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada pašvaldības.

4. Aicināt Saeimas Administratīvi teritoriālās reformas komisiju ierosināt Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada iedzīvotāju aptauju, organizējot referendumu par Ventspils valstspilsētas administratīvās teritorijas saglabāšanu.

5. Aicināt 13. Saeimas deputātus iesniegt uz Saeimas Administratīvi teritoriālās reformas komisijas 2. lasījumu likumprojektam “Grozījumi Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumā” (Nr. 1171/Lp13) priekšlikumu par Ventspils kā valstspilsētas administratīvās teritorijas statusa saglabāšanu.

6. Aicināt Saeimas Administratīvi teritoriālās reformas komisiju likumprojektā “Grozījumi Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumā” (Nr. 1171/Lp13) lemt par Ventspils kā valstspilsētas administratīvās teritorijas statusa saglabāšanu.

7. Aicināt Saeimas Administratīvi teritoriālās reformas komisiju izvērtēt Ventspils novada attīstības centra izveidošanu.

8. Nosūtīt (Vispārējā nodaļa) Saeimas Administratīvi teritoriālās reformas komisijai šādus dokumentus:

8.1. Ventspils pilsētas domes 2019. gada 13. septembra lēmumu Nr. 86 (prot. Nr. 16, 1.§) “Par būtiskiem pārkāpumiem Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas piedāvātās administratīvi teritoriālās reformas virzībā un jauna Ventspils novada izveidē”;

8.2. Ventspils pilsētas domes 2019. gada 13. septembra lēmumu Nr. 87 (prot. Nr. 16, 2. §) “Par būtiskiem pārkāpumiem Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumprojekta izstrādē”;

8.3. Ventspils pilsētas domes 2019. gada 12. decembra lēmumu Nr. 125 (prot. Nr. 22, 1. §) “Par Saeimas pirmajā lasījumā pieņemto likumprojektu “Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likums” (Nr. 462/Lp13) un Ventspils pilsētas domes aicinājumu Saeimai lemt par Ventspils pilsētas kā republikas pilsētas administratīvās teritorijas statusa saglabāšanu”;

8.4. Ventspils pilsētas domes 2019. gada 2. augusta vēstuli Nr. 1-09/2/446 “Par jautājumiem pašvaldību robežu grozīšanas sakarā”;

8.5. Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas 2019. gada 5. septembra vēstuli Nr. 1-132/8394 “Par atbildēm uz jautājumiem saistībā ar administratīvi teritoriālo reformu”.

9. Par pieņemto lēmumu informēt (Vispārējā nodaļa) Saeimas Administratīvi teritoriālās reformas komisiju, 13. Saeimas frakcijas, LR 13. Saeimas deputātus, Latvijas Pašvaldību savienību, Latvijas Lielo pilsētu asociāciju un Ventspils novada domi.

Sēdes vadītājs,
Domes priekšsēdētājs

J. Vītoliņš

Nosūtīt: